



TMMOB
JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
CHAMBER OF GEOLOGICAL ENGINEERS OF TURKEY
Merkez: Hatay 2 Sokak No: 21 Kocatepe/ANKARA
Tel: 0 312 432 30 85 - 434 36 01 • Faks: 0 312 434 23 88
web: www.jmo.org.tr e-posta: jmo@jmo.org.tr
PK 464 - Yenisehir 06444 ANKARA

Sayı:1008/503

26.03.2021

Konu: Salda Gölü Jeopark İlan Edilmesi

DAĞITIMLI

Bilindiği üzere tüm dünyada milyonlarca hatta milyarlarca yıllık jeolojik süreçler sonucunda oluşan, bir kez yok edildiğinde bir daha yenilenmesinin olanaksız olduğu, jeolojik miras niteliğindeki jeolojik yapı ve oluşumların korunması, geliştirilmesi, tanıtılarak turizmine açılması ve ülkenin ekonomik ve toplumsal gelişimine katkı vermesi çerçevesinde son 30 yılda Birleşmiş Milletler UNESCO şemsiyesi altında “Global Jeopark (<http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/earth-sciences/unesco-global-geoparks/>)” alanlarının araştırılması, bulunması, kurulması, yönetilmesi, dünya miras listesine alınarak tanıtılması kapsamında önemli çalışmalar yürütülmektedir.

UNESCO tarafından kabul edilen “Global Jeopark Ağı” listesi incelendiğinde, Çin’de 40’ı aşkın, yanı başımızda Yunanistan, İtalya, İspanya, Almanya, Fransa, İran, Japonya gibi jeolojik yapısı ülkemiz kadar zengin olmayan ülkelerde 5-10 adete varan “Jeopark” alanları kurularak Global Jeopark Ağı içinde temsil edilirken, ülkemizde “**Manisa Kula-Salihli Jeopark**” alanı dışında herhangi bir çalışmanın yürütülmemesi üzüntü verici bir durum olarak değerlendirilmektedir.

Coğrafi olarak Avrupa, Asya, Afrika kıtalarının kesişim güzergâhı üzerinde, jeolojik açıdan ise Avrasya Kıtası ile Afrika Kıtasının çarpışma kuşağı içinde bulunan, zengin jeolojik yapı ve oluşumlara sahip ülkemizde, jeolojik miras niteliğindeki jeolojik yapı ve oluşum alanlarının yeterince araştırılmadığı, jeolojik miras envanterinin henüz ortaya konulmadığı, jeolojik miras niteliğindeki öğeleri içeren jeopark alanlarının belirlenmediği ve bu alana ilişkin gerekli yasal düzenlemenin yapılmadığı bilinmektedir.

Bu alanların tipik örneklerinde biride Salda Gölüdür. Gölün hem bilimsel, hem ekolojik, hem de jeolojik değeri son derece önemli olup, NASA tarafında da Mars Gezegeninin keşif çalışmalarına örnek alınan alanlarından biri olarak gösterilmektedir. Dünya üzerinde yer alan diğer benzer alanlar 1950’li yıllardan bu yana ilgili ülkeler tarafından koruma altına alınarak bir kısmı jeopark ilan edilirken, Salda Gölünün Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen proje ile günü birlik zevkler için kullanılan bir alan haline dönüştürülmesi, kıyısında doğayla uyumlu olmayan yapıların (mangal-piknik) yapılması, jeolojik açıdan oldukça önemli olan hidromanyezit oluşumların yol altyapısında inşaat malzemesi olarak kullanılması kabul edilebilir değildir.tabiat varlıklarını

Bu durum sadece Salda Gölüne de özel bir durum değildir. Son bir yılda tüm uyarılarımıza rağmen Gümüşhane’deki Dipsiz Göl’ün defne arayıcıları tarafından yok edilmesi, Erzurum-Narman’da jeopark niteliğindeki alanda betonarme bina yapılması, Erzurum-Tortum Şelalesinde peyzaj düzenlemesi adı altında doğal çevrenin tahrip edilmesi, Mersin Cennet-Cehennem Obruğu içine asansör yapılması, Dünya’nın sayılı jeoparkı olmaya aday Kapadokya’nın, Kapadokya Alan Yönetimi Kanunu değişikliği ile imara ve talana

açılması, Konya-Hadim-Çifteler Yerköprü Şelalesi'nin üzeri ve çevresine yapılan peyzaj ve çevre düzenlenmesi ile bazı tesis inşaatlarıyla tahrip edilmesi, ülkemizin UNESCO'ya kayıtlı tek jeoparkı olan Manisa Kula-Salihli Jeoparkı içine HES inşaatının yapılmasına izin verilmesi, Antalya-Kepez'de yer alan Düden Çayı ve Düden Şelale'sinin kirletilerek tüketilmesine veya yok edilmesine Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü seyirci kalmıştır.

Bunun temel nedeni ülkenin jeolojik miras niteliğindeki tabiat varlıklarını ortaya çıkarmak, korumak, tescil etmekle görevli bir genel müdürlüğün 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin 109 uncu maddesinde (Ek-1) tanımlanan görevleri yerine getirmekte ki isteksizliği, yeterli uzman kadroya sahip olamaması ile kurumsal yapıdaki eksikliklerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Genel müdürlüğün kurumsal yapısı incelendiğinde; daire başkanlığı ve üstünde görev yapan yöneticilerin uzmanlık alanı jeolojik miras niteliğindeki doğal mirası tanımlama ve bunun ülke veya insanlık için taşıdığı değeri ve önemini anlama noktasındaki yetersizlikten kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bütün dünyada, ülkeler sahip oldukları jeolojik miras niteliğindeki öğeleri tek tek tanımlayıp, UNESCO Global Jeopark ağı içine alıp, jeoturizm yoluyla ülkelerinin gelişmesine katkı koyarken Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünde bırakınız Daire Başkanlığı seviyesinde bir birim, şeflik düzeyinde bile jeolojik miras veya jeopark adlı bir birim hala oluşturulamamıştır. Yine ülkemizde 4000 yakın mağara varken söz konusu genel müdürlükte tek bir mağara uzmanı, yüzlerce fosil buluntu alanı olmasına rağmen tek bir paleontolog, göl veya kıyı jeolojisi uzmanı gibi yetkin tek bir kişi çalışmamaktadır. Bu durum jeolojik mirasımızın tek tek yok edilmesinin de önünü açmaktadır.

Sonuç olarak, sadece ülkemiz için değil, insanlık içinde de önemli bir jeolojik miras alanı olan Salda Gölü için odamız tarafından hazırlanan "**Salda Gölü Mars Gezegenini Keşfetme Ve Anlama Görevinde İlham Kaynağı Oldu**" raporumuz yazımız ekinde gönderilmekte olup, zaman geçirmeksizin Salda Gölü ve beslenme havzası alanının "**Salda Gölü Jeoparkı**" adıyla jeopark ilan edilmesini, UNESCO Global Jeopark ağı içine alınarak jeoturizm yoluyla korunarak insanlığın hizmetine açılmasını ve bu yolla başta yerelde yaşayan yurttaşlarımız olmak üzere ülke ekonomisine katkı verilmesi konusunda çalışma başlatılması gerektiği düşünülmektedir.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Salda Gölü ve beslenme havzasının Jeopark olması konusundaki çalışmalara her türlü katkı ve desteği kamusal yarar çerçevesinde vermeye hazırdır.

Bilginizi ve gereğini arz ederim

Hüseyin ALAN
Yönetim Kurulu Başkanı

EK

Salda Gölü Mars Gezegenini Keşfetme ve Anlama Görevinde İlham Kaynağı Oldu Raporu

DAĞITIM

- 1- Recep Tayyip ERDOĞAN
(T.C. Cumhurbaşkanı)
- 2- Mustafa ŞENTOP
(TBMM Başkanı)
- 3- Kemal KILIÇDAROĞLU
(CHP Genel Başkanı)
- 4- Meral AKŞENER
(İYİ Parti Genel Başkanı)
- 5- Devlet BAHÇELİ
(MHP Genel Başkanı)
- 6-Pervin BULDAN
(HDP Eş Genel Başkanı)
- 7- Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı
- 8-Murat KURUM
(Çevre ve Şehircilik Bakanı)
- 9-Mehmet Nuri ERSOY
(Kültür ve Turizm Bakanı)
- 10-Muhammet BALTA
(TBMM Çevre Komisyonu Başkanı)
- 11-Prof.Dr. M. Oğuz ÖCAL
(UNESCO Türk Milli Komisyonu Yönetim Kurulu Başkanı)
- 12-Ali ASLANTAŞ
(Burdur Valisi)
- 13-Ali Orkun ERCENGİZ
(Burdur Belediye Başkanı)
- 14-Bayram ÖZÇELİK
(Burdur Milletvekili)
- 15-Mehmet GÖKER
(Burdur Milletvekili)
- 16-Yasin UĞUR
(Burdur Milletvekili)
- 17- Muhammet Müfit AYDIN
(Bursa Milletvekili -TBMM Çevre Komisyonu Başkanvekili)
- 18-Sadir DURMAZ
(Ankara Milletvekili- TBMM Çevre Komisyonu Sözcüsü)
- 19-Bariş AYDIN
(Ankara Milletvekili- TBMM Çevre Komisyonu Katip Üyesi)
- 20-Hacı TURAN
(Ankara Milletvekili -TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 21-Hacı Osman AKGÜL
(Gümüşhane Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 22-Husret DİNÇ
(Hakkari Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)

- 23-Eyüp ÖZSOY
(İstanbul Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 24-Abdullah AĞRALI
(Konya Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 25-Mehmet Emin ŞİMŞEK
(Muş Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 26-Yusuf Ziya YILMAZ
(Samsun Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 27-Semiha EKİNCİ
(Sivas Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 28-Ahmet AKAY
(Şanlıurfa Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 29-Abdulahat ARVAS
(Van Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 30-Aydın ÖZER
(Antalya Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 31-Murat BAKAN
(İzmir Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 32-Mahir POLAT
(İzmir Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 33-Ednan ARSLAN
(İzmir Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 34-Vecdi GÜNDOĞDU
(Kırklareli Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 35-Bariş KARADENİZ
(Sinop Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 36-Oya ERSOY
(İstanbul Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 37-Murat ÇEPNİ
(İzmir Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 38-Muazzez ORHAN IŞIK
(Van Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 39-Ayşe Sibel ERSOY
(Adana Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 40-Zeki Hakan SIDALI
(Mersin Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 41-Metin ERGUN
(Muğla Milletvekili-TBMM Çevre Komisyonu Üyesi)
- 42-MTA Genel Müdürlüğü
- 43- Mümtaz ŞENEL
(Yeşilova Belediye Başkanı)
- 44-TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Antalya Şube Yönetim Kurulu Başkanlığı
- 45-TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Burdur İl Temsilciliği

EK-1

Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

MADDE 109 – (1)

Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

a) Milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, sulak alanlar ve benzeri koruma statüsü bulunan diğer alanların tescil, onay ve ilanına dair usul ve esasları belirlemek ve bu alanların sınırlarını tescil etmek,

b) Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerinin tespit, tescil, onay, değişiklik ve ilanına dair usul ve esasları belirlemek ve bu alanların sınırlarını tespit ve tescil etmek, yönetmek ve yönetilmesini sağlamak,

c) Milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, doğal sit alanları, sulak alanlar, özel çevre koruma bölgeleri ve benzeri koruma statüsü bulunan diğer alanların kullanma ve yapılaşmaya yönelik ilke kararlarını belirlemek ve her tür ve ölçekte çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını yapmak, yaptırmak, değiştirmek, onaylamak, uygulamak veya uygulanmasını sağlamak,

ç) Tabiat varlıkları, doğal, tarihi, arkeolojik ve kentsel sitler ile koruma statüsü bulunan diğer alanların çakıştığı yerlerde koruma ve kullanma esaslarını ilgili bakanlıkların görüşünü alarak belirlemek ve bu alanların kısmen veya tamamen hangi idarelerce yönetileceğine karar vermek, her tür ve ölçekteki çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını yapmak, yaptırmak ve onaylamak,

d) Orman alanları dışında yer alan korunması gerekli taşınmaz tabiat varlıkları, koruma alanları ve doğal sit alanlarının Bakanlıkça belirlenen ilke kararlarına, onaylanan planlara uygun olarak kullanılmak üzere tahsisini gerçekleştirmek, uygulamaların tahsis şartlarına uygun olarak gerçekleşmesini izlemek ve denetlemek,

e) Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerine ilişkin olarak; hâlihazır haritaları aldirmek, gerekli görülen projeleri yapmak, yaptırmak ve onaylamak, her türlü araştırma ve inceleme yapmak, yaptırmak, izlemek, eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yürütmek, kullanım yasağı getirilen alanların kamulaştırma veya benzer yollarla kamunun eline geçirilmesini sağlamak, kontrol ve denetim yapmak, gerekli görülen alanların korunması ve kirliliğin önlenmesi amacıyla yatırım yapmak veya ilgili idarelerin yatırım projelerini desteklemek, bu alan ve bölgelerde Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlere ilişkin her türlü tasarrufta bulunmak, işletmek, işlettmek ve kullanım izinlerini vermek, korunan alanlara ilişkin insan ve finansman kaynağı sağlamak,

f) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

(2) Orman ve orman rejimine tabi olmayan yerlerde Tarım ve Orman Bakanlığınca tespit edilen veya ettirilen tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, sulak alanlar ve benzeri diğer koruma alanları ile Bakanlıkça tespit edilen doğal sit alanları, tabiat varlıkları ve bunların koruma alanlarının tescil ve ilanı Bakanın onayı ile yapılır. Ancak Bakanlıkça yapı yasağı önerilen tabiat varlıkları ve doğal sit alanları dahil orman rejimine tabi olmayan bütün koruma alanları Cumhurbaşkanınca tescil ve ilan edilir. Uygulama imar planı kararı ile yapı yasağı getirilen özel mülkiyete konu alanlara ilişkin arazi ve arsa düzenlemesi, trampa veya kamulaştırma işlemleri, bu alanların yönetimi ve işletmesini üstlenen kuruluşlarca veya Bakanlıkça gerçekleştirilir.